

А.Н. Айтуар¹, Ж.Б. Тоқтарова¹

¹ *әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті*

ОҢТҮСТІК КОРЕЯДАҒЫ ЗАМАНАУИ ОТБАСЫ ҚҰНДЫЛЫҚТАР ЖҮЙЕСІНЕ «САМПО» ИДЕОЛОГИЯСЫНЫҢ ӘСЕРІ

Аңдатпа

Оңтүстік Кореяның тарихына көз жүгіртіп қарасақ, ол конфуциялық өркениет негізін ұстанатын Шығыс Азиялық мемлекет екенін байқаймыз. Ол негіздер бойынша, ерлер қауымы негізгі жұмысты істеушілер болса, әйелдер қауымы тек қана үй шаруасымен айналысушы өкіл болып есептелген. Жаһандану процесі кезінде Корей қоғамында көптеген өзгерістер орын алып, сол өзгерістердің бірі қазіргі таңдағы «сампо ұрпағы» терминінің пайда болуына тікелей әсер етті. Сампо ұрпағы ұғымы «N-ro» концепциясының бір бөлігі болып саналады және қазіргі уақытта қоғамдағы жасөспірім мен орта жас өкілдері арасында қарқынды таралып кележатқан үрдіс болып табылады. Бұл мақала «сампо ұрпағы» терминін кең түрде түсіндіріп қана қоймай, оның салдарынан отбасылық құндылықтарды өзгерісіне негіз болғандығы туралы мәселені қарастырып талқылайды. Осы мақсатта арнайы сауалнама жүргізіліп, Корей қоғамының бір мүшесі болып табылатын жастар тобының көзқарастары сарапқа алынады. Сауалнаманың нәтижесі бойынша «сампо ұрпағы» отбасылық құндылықтардың қай түріне түпкілікті әсер еткендігіне көзімізді жетеді. Берілген нәтижелер корейтанушы студенттер мен оқытушылар, және Кореяның әлеуметтік жағдайына қызығушылық танытатын зерттеуші мамандар мен оқырмандар тобына арналған.

Түйін сөздер: «сампо ұрпағы», неке және отбасылық қарым-қатынас, отбасылық құндылықтар, конфуциизмдік.

A.N. Aituar¹, Z.B. Toktarova¹

¹ *Al-Farabi Kazakh National University*

INFLUENCE OF «SAMPO» IDEOLOGY ON THE MODERN FAMILY VALUE SYSTEM IN SOUTH KOREA

Abstract

Looking back at the history of South Korea, we see that it is an East Asian state, the basis of the Confucian civilization. While the men's community was the main workers, the women's community was exclusively engaged in the household. During the process of globalization, many changes occurred in Korean society, and one of these changes directly influenced the emergence of the modern term «sampo generation». The concept of the Sampo generation is part of the concept of «N-ro» and is currently the most intensively widespread trend in society among representatives of the adolescent and middle age. This article not only broadly explains the term «sampo generation», but also examines and discusses the question of what caused the change in family values. For this purpose, a special survey was conducted, where the views of the youth group, which is one of the members of the Korean society, were analyzed. According to the results of the survey, we were convinced on which type of family values the "sampo generation" had the final impact. These results are intended for students of Korean studies and teachers, as well as for a wide range of research specialists and readers interested in the social situation of Korea.

Key words: "Sampo generation", marriage and family relations, family values, Confucianism.

А.Н. Айтуар¹, Ж.Б. Токтарова¹

¹ *Казахский национальный университет имени аль-Фараби*

ВЛИЯНИЕ ИДЕОЛОГИИ «САМПО» НА СОВРЕМЕННУЮ СИСТЕМУ СЕМЕЙНЫХ ЦЕННОСТЕЙ В ЮЖНОЙ КОРЕЕ

Аннотация

Оглядываясь назад на историю Южной Кореи, мы видим, что она является восточноазиатским государством, лежащим в основе конфуцианской цивилизации. В то время как мужская община была основным работником, женская община занималась исключительно домохозяйством. Во время процесса глобализации в корейском обществе произошло много изменений, и одно из этих изменений напрямую повлияло на появление современного термина «поколение сампо». Концепция поколения Сампо является частью концепции «N-ро» и в настоящее время является наиболее интенсивно распространенной тенденцией в обществе среди представителей подросткового и среднего возраста. Эта статья не только широко объясняет термин «поколение сампо», но и рассматривает и обсуждает вопрос о том, что стало причиной изменения семейных ценностей. С этой целью был проведен специальный опрос, где проанализированы взгляды молодежной группы, являющейся одним из членов Корейского общества. По результатам опроса мы убедились, на какой тип семейных ценностей «поколение сампо» оказало окончательное влияние. Данные результаты предназначены для студентов-корееведов и преподавателей, а также для широкого круга специалистов-исследователей и читателей, интересующихся социальным положением Кореи.

Ключевые слова: «сампо поколение», брак и семейные отношения, семейные ценности, конфуцианство.

Кіріспе.

Өзгерістер біздің өміріміздің бір бөлігі болып табылады. Сол секілді қоғам орын алған өзгерістерге сай өмір сүріп кележатыр. Осыған байланысты орын алған өзгерістер тек жақсы жағынан ғана емес, сонымен қатар кері тұстарында атап өту керек. Осындай бір өзгеріс корей қоғамында орын алып жатыр. Ол әйелдер мен ерлер арасындағы отбасыға байланысты қарым-қатынастың өзгеруі. Отбасындағы қазіргі таңдағы актуалды өзгерістің бірі – «чайлдфри» болып табылады. Батыста пайда болып қалыптасқан «чайлдфри» ұғымы өткен ғасырдың 80-90 жж. пайда болды. Осы тақырыпта 1980 ж. Джин Виерсвестың чайлдфри жайлы кітабы жарыққа шығып, кітапта қанша түрге бөліп қарастыруға болатыны көрсетілген [1]. Кореядағы әйелдер қауымын осы кітап бойынша екінші топқа жатады және бала туу олардың негізгі міндеті емес деген ұғымды алға тартады. Бала туу мәселесі кейінге шегеру арқылы ол ақыры аяғында баланы дүниеге әкелмеуге алып келеді. Мәселе бедеу әйел азаматтарын қатыстылып айтылмаған, ол барлық репродуктивті жастағы азаматшаларға қатысты болып келеді. Ал Кореяның отбасылық құндылығының басты ұстанымы ол конфуцийшілдік жүйе бойынша еркек - отбасының басшысы, ал әйел - ошақ иесі, бала туып оны тәрбиелеуші ретінде көрсетіледі. Конфуцийшілдік ұстаным бойынша еркек әйелден жоғары тұрады, және олар тек үй шаруасымен айналысып күйеуіне бағыну керек деген мағынада көрсетіледі. Дәстүр бойынша ата-ананың қамқоршысы болу және ұрпақтар арасындағы берік байланыс орнату Кореядағы басты құндылықтар болды [2, 93 б.].

Заманауи Кореяда әйелдер еркектермен қатар жұмыс істеп, жоғарғы лауазымдардан орнығып, тіпті президенттік билікте орын алған кездеріде болды. Ал кейбіреулері еркектермен қарым-қатынас құрмау керек деген ойға келеді. Осыдан қазіргі таңда корей азаматшалары арасында «сампо ұрпағы» деген термин пайда болды [3]. «삼포» сөзі корей

тілінен аударатын болсақ «үш нәрседен бас тарту» деген мағынада сипатталады. Олар: некеге құрудан, бала туу мен ерлермен кездесуден түбегейлі бас тарту.

2018 жылғы Кореяның денсаулық сақтау және әлеуметтік мәселелер институтының жүргізілген зерттеуі бойынша, 20 мен 44 жас шамасы аралығындағы корей азаматтарының басым көпшілігі қарым-қатынаста болмағандығы мәлім болды. Олардың ішінде ерлердің 51% -ы және әйелдердің 64% -ы саналы түрде бойдақ болуды таңдады. Көбінесе, осы тақырыпты оқып-зеттеу кезінде авторлар елдегі төмен туу көрсеткіштің нәтижесі, яғни демография саласының проблемасы ретінде көбірек қарастырған. Алайда, ол өзгеріп жатқан отбасылық құндылықтардың өзгеруіне қалай әсер ететініне және жалғыздықты таңдаған адамдардың көп талқыға салынбағандығын атап өткен жөн.

Берілген мақаланың мақсаты сампо ұрпағы мен отбасы құндылықтары арасындағы туында

ған мәселерді терең түрде зерттеп қарастыру. Кореядағы «чайлдфридін» нұсқасы «сампонуң» ерекшелігі және негізгі бағытталған нысаны көрсетілді. «Сампо» термині жалпы Кореядағы туу көрсеткішінің төмендеу мәселесімен жан-жақты қарастырылғанымен, олардың қоғамдағы белгілі бір өзгеріске деген әсері осы мақаладан көрініс табады. Неліктен Кореядағы жастар отбасы құрып, балалы болудан қарағанда жалғыздықты таңдағанның мәселесі анықталып, қолданылған деректердің арқасында әсер етуші негізгі факторлар жарияланып, осы терминді ұстанатын азаматшалардың үлесі жыл сайын артқандығы анықталды. Осы уақытқа дейінгі жүргізілген зерттеулердің көмегімен, оның қалыптасу тарихы мен орнығуы туралы мәліметтер жинақталды. Берілген зерттеудің нәтижелері «сампо ұрпақтарына» немесе отбасыларына қатысты болашақ жұмыстарда кеңінен қолдануға болады.

Әдеби шолу.

Отбасылар өз қызметін жалғастыра береді, бірақ әйелдер оларға бұрынғыдай қатыспады [4]. Зерттеулер бойынша, бірнеше онжылдықтар бұрын Кореядағы отбасылық өміде үлкен мен кіші арасындағы ажырамас байланыс орнағанын білеміз [5, 146 б.]. Некеге тұру және ата-ана болу көпшілікке міндет пен парыз ретінде қарастырылды, ал әлсіз отбасы мүшелеріне (жас та, кәріге де) қамқорлық жасау жауапкершілік толығымен дерлік отбасының өзіне жүктелді. Ер азаматтар көбіне ұзақ және толық жұмыс істейтін, ал әйелдер үйде, әсіресе балалар тәрбиесімен айналысып, ақысыз жұмыс жасайтын. Бүгінде жағдай басқаша болып көрінеді. Корейліктердің некеге, отбасылық және гендерлік рөлдерге қатынасы соңғы онжылдықтарда өзара жауапкершілік пен міндеттемелердің қатаң жүйесінен алшақтап, әлсіреді. Әсіресе, жас корейлер некеге және ата-аналыққа бұрынғы жылдарға қарағанда азырақ салмақ түсіруде, өйткені олардың көбісі екеуін де міндеттеме емес, таңдау деп санайды [3].

Мемлекеттің экономикасын дағдарысқа ұшыраған кейін әйелдер тарапынан еңбекке араласуы, ертеден қалыптасқан жанұя принциптерінің өзгеріске ұшырауына өз әсерін тигізді. Қазірде күншығыс елінде көбірек үйленбеуге, балалы болмауға және көбінесе ер адамдармен жақын қарым-қатынас жасамауға шешім қабылдайтын әйелдердің бар екені белгілі. Бұл құбылысты қоғам арасында ерекше атаумен белгіленіп - «сампо ұрпақтары» деген термин ретінде қалыптасты. Бұл атау 2011 жылы шыққан «Кунгхянг» газетінің санында алғаш рет жазылып өткен болатын. Терминнің туындау себебі экономикалық өсудің төмен қарқыны мен нақты экономикалық құрылымға байланысты делінеді, өйткені жалақы өте аз, бірақ инфляция мен стагфляция жиі кездеседі, сондықтан өмір сүру құны төменгі табысқа қарағанда жоғары болады. Осыдан әртүрлі бұқаралық ақпарат құралдары, саясат және ғаламтор арқылы ол жастардың өмірі мен қоғамдық мәселелерді қарастыратын символикалық терминнің біріне айналды [5, 147 б.].

Оның пайда болуын автор корей әйелдерінің дәстүрлі корей отбасындағы жағдайы оның ерлермен салыстырып қарағанда төмен болатын гендерлік теңсіздік пен әйелдердің езгісін тудырған қатаң патриархаттың әлеуметтік негіздеріне жауап беруінің бір түрі болды деп

көрсетеді. Оңтүстік корейлік ерлердің шамамен 80 %-ы әйелдерге физикалық немесе психологиялық қысым жасайтындығын көрсеткен әлеуметтік сауалнамалардың нәтижелерін ескере отырып, «сампо ұрпақтары» өкілдері әйелдерді кемсітуге және оларға деген қатыгездікке наразылық деп көрсетуде [6, 43 б.]

«Сампо ұрпағының» пайда болуының маңызды себептерінің бірі - білім беру жүйесіндегі бәсекелестіктің жоғары деңгейі. «Сампо ұрпағын» дамытудың тағы бір факторы - бұл балаларды тәрбиелеуге кететін шығындары. Осыған дейін, балалар ауылшаруашылығын жүзеге асырудағы қосымша көмек күші ретінде қарастырылған. Отбасында неғұрлым көп балалар болса, соғұрлым ата-аналарға жерді өңдеу оңай болды. Енді ата-аналардың мақсаты санына емес, балалардың сапасы басты назар аудару болып табылады [6, 44 б.].

Өздерін «сампо ұрпағына» жатқызатын жастар осындай жағдайдың орын алуын демографиялық өзгерістер, экономикалық жағдай, қаржылай бірінші өзін қамтамасыз ету және «палли-палли» жүйесімен тығыз байланыстырады. Аты аталған факторлар корей азаматтарының айтуы бойынша ең негізгі мәселелер болып табылады. Әйел азаматтар осы ұстанымды негізге алуы, отбасылы топтар мен ересектер арасында дисбаланс орнауда. Олар керісінше олардың ұстанып отырған ұстанымдары дұрыс емес екенін алға тартуда. Өз заманында кемінде 5 бала туып өмір сүре білгенін айтады. Ал бала тәрбиелеуші топтар бала тумайтын отбасыларға кері көзқараспен қарайды. Бала туудан өз еріктерімен бас тартқанымен оларды бедеу отбасылар ретінде қарастырып, бұл некеде екі тарап бақыттың шың мәнін түсінбейді және олардың ойлары дұрыс емес деп жауап береді. Тіпті оларды тым өзімшіл адамдар деп атайды.

Осыдан Кореяда әліде жұмыста әйел азаматтарын кемсіту және ерлерге қарағанда төмен көзқарасы жойылмағандығын байқауымызға болады. Қарап отырсақ «сампо ұрпағы» нәтижесінде көптеген мәселелер қозғалды. Жыл сайын олардың көзқарасын жақтаушылардың саны өспес үшін шараларды қолдану керек. Бұл мәселенің шешімі әрине мемлекет пен сол елдің азаматтарының мойнында. Өздері «сампо ұрпағына» жатқызатын өкілдер осының барлығына мемлекет кінәлі дейді.

2019 ж. ғаламтор желісінде жүргізілген сауалнамалардың нәтижесі бойынша некеде тұрмаған жастардың көбісі отбасы құруға асықпағандығы және бала тууға байланысты теріс көзқараста екендігін 70% көруімізге болады. Міндетті түрде үйленуге байланысты әйелдерге қарағанда ерлердің тарапынан қызығушылықтары бар. Бұл сауалнама бойынша жалғызбасты адамдар неке құрмаған жағдайда еш қиындық көрмейтінін байқаймыз. Сонымен қатар неке құрғанның өзінде олар бала туудан бас тартатынын ашық айтып отыр. Бұл мәлімдеме көбінесе әйел адамдар тарапынан ұсынылып отыр [7].

Жоғарыда ұсынылған әдебиеттердің зерттей келе, бұл құбылыс демографиялық тұрғыза өз зардабын тигізгендігін анықталды. Жастардың осындай көзқарастарының туындауы ол экономикалық ғажайыптың бір көрінісі деп есептеуде авторлар.

Әдістер.

Бұл мақалада қолданылған әдістер «сампо ұрпағы» мен отбасы құндылықтары арасындағы мәселені анықтау үшін қолданылды. Атап айтсақ, бұл тақырыпқа байланысты жасалған зерттелулер саны аз болғандықтан жүргізілген сауалнама сандық әдістерді қолдану арқылы жүрізілді.

Мақаланың негізді әдістері ретінде теориялық және эмпирикалық әдіс түрлері қолданылды. Тақырыптың кіріспе барысында алдыңғы зерттеушілер жүргізген зерттеулерді қарастыру барысында анализдеу және синтездеу әдісі және индукция және абстрактілеу әдісі жүргізілді. Сонымен бірге эмпирикалық әдіс барысында сандық түрі қарастырылды.

Сандық әдіс Оңтүстік Корея мемлекетінің азаматтары арасында онлайн сауалнама түріде жүргізілді. Талқыланатын тақырып жастардың арасында өзекті болғандықтан незігінен 20-40 жас аралығындағы азаматтарды қарастырды. Сауалнама 2020 жылдың 30.11-5.12 арасында жабық сұрақ формасы түрінде жүрді. Сауалнама он бір сұрақтан тұрып, корей тілінде жасалынды. Сұрақтарды құрастыру барысында алдындағы жүргізілген зерттеулер

үлгіге алынды. Сұрақтар егжей-тегжей құрастылып, жеңіл түрден қиын түрге ұласып, логикалық тәртіп бойынша орналастырылып жасалынды. Сұрақтардың мазмұны бойынша бір-бірімен мағынасы жағынан тығыз байланысқандықтан рет-ретімен жүрді. Сауалнамаға жауап берушілер тарапына байланысты «Snow-ball» тәсілі арқылы жүзеге асырылды. Бұл әдіс белгіленген уақыт аралығынды жылдам жауап алып, жауап берушілер міндетті түрде оны толтыратындығымен тиімді болды. Сауалнама негізінен анонимді түрде жүргізілді, онда көбінесе жас ерекшелігі мен қоғамдық статусы ескерілді. Жас шамасы арқылы қатысушылар тағы екі топты құрап, 20-30 бен 30-40 жас аралығындағы қатысушылар арасында тақырыпқа қатысты ойлары бірдей немесе бөлек екендігі анықталды.

Құралдар.

Әлемде орын алған пандемиялық жағдайларды ескере отырып сауалнама онлайн түрде жүргізілді. Сұрақтарды құрастырудың негізгі платформасы ретінде кең тараған Google Forms қосымшасы пайдаланылды. Ол барлығына бегілі және жауапты бірден алып, дайын статистиканы ұсынады. Сонымен қатар сұрақтардың тез таралуы мақсатында Gmail, What's App пен Какао Talk секілді месенджерлер қолданылды. Қатысушылар почта немесе жоғарыда аталған месенджер арқылы тікелей сауалнамаға қатысу мүмкіндігіне ие болды.

Нәтижелер.

Сауалнаманың жалпы қатысушылары Оңтүстік Кореядағы 22 азаматтарынан құрастырылып құралды. Жауап берушілердің 85,7 % -ы жұмыскерлер санатынан, ал 14,3 % -ы студенттер болып табылды. Оларды жас шамасына қарай екі топқа бөліп қарастыруға болады. Бірінші топқа 20-30 жасқа дейінгі жауаптар бойынша 11 адам, ал 30-40 жас аралығындағы қатысушылардан 11 адам болды. Оларға негізінен келесідей (1-кесте) сұрақтар қойылды:

1-кесте

«Сампо ұрпағы» және оның отбасылық құндылықтарға әсері (автор құрастырды).

Жауаптар	Иә	Жоқ	Білмеймін	Жауап беру қиын
«Сампо ұрпағы» үлкен мәселе ме?	68,2 %	27,2 %	-	9,1 %
Әйелдер міндетті бала тууы керек	-	77,3%	-	22,7 %
Отбасы құрған/құрмаған жағдайда балалы болмаймын	13,6 %	36,4%	27,3 %	22,7 %
Некеде тұрмаған адам өзімшіл адам ба?	-	95,5%	-	4,5 %
Мансап құру үшін баладан бас тартамын	27,3 %	40,9%	4,5 %	27,3 %
Достарыңыздың арасында сампо ұрпағы бар ма?	63,6 %	13,6%	22,7 %	-
Өзіңізді «сампо» қатарына жатқызасыз ба?	22,7 %	59,1%	4,5 %	13,6 %

Сұрақтардың барлығы жабық түрде құрастырылғандықтан оларға келесі формадағыдай жауаптары ұсынылды: иә, жоқ, білмеймін, жауап беру қиын. Осы екі топ арасындағы сампо ұрпағы не? деген сұраққа жауаптарды салыстырып қарастыратын болсақ, бірінші топтағы жауап берушілердің бұл сұрақ туралы толық мәлімет білмейтіні анықталды, ал екінші топтағылар бұл сұраққа барлығы дерлік дұрыс жауап берді. Яғни бұл жастардың арасында «сампо» термині дұрыс түсінбейтіндері бар екендігін көрсетеді. Ал өзіңізді сампо ұрпағына жатқызасыз ба? деген сұраққа екінші топтағы қатысушылар «иә» деп жауап берушілер бірінші топпен салыстырғанда көп. Отбасы құрған/құрмаған жағдайда балалы болмаймын сұрағына бірінші топтағы жауап берушілер жауап беру қиын екендігін ашып айтты. Ол дегеніміз бұл құбылыс отыз жастағы адамдар арасында кеңірек таралып талқыланса, жиырма жастағы жауап берушілердің отбасы құру туралы жоспарламағандықтан, оған деген көзқарас толық қалыптаспағандығын көруімізге болады.

Сампо ұрпағы отбасы құндылықтарында ненің өзгерісіне алып келді?

Сауалнамадағы атап өтетін ең негізгі сұрақтардың бірі «сампо ұрпағы» отбасы құндылығының қалай өзгерті деген сұраққа 68,2% дәстүрлі көзқарастардың, 22,7% әйелдердің рөлін, 4,5% балаларға деген махаббатты, 4,5% жұп арасындағы қатынас өзгерді деп көрсетті (1-суретте) [10]. Жоғарыда кестеде көрсетілгендей «сампо ұрпағын» жартысынан көбісі үлкен мәселе екенін атап өтті. Әйел азаматтары бала туу міндетті емес екенін байқауымызға болады. Келесі сұраққа жауап берушілердің арасында бірнеше топқа бөлінгенін көруімізге болады. Және неке құрмаған адамдарға жастар өзімшіл деп санамайтындығын айта аламыз. Мансап құру немесе жалғастыру үшін баладан бас тартатын адамдарға қарағанда бас тартпайтын адамдар көп екенін байқауымызға болады. Осыдан біз жауап берген қатысушылардың арасынан «сампо ұрпағына» жататындардың саны көп болмағанымен, олардың достарының арасында немесе қоғамда олардың саны жоқ емес бар екенін байқауымызға болды.

Талқылау.

Бұл зерттеу нәтижесі «сампо ұрпағын» теренірек түснуге бағытталған. Алынған жауаптарды сараптай келе «сампо ұрпағы» деген термин корей жастарына арасында соңғы кездегі кеңінен қолданылатын ұғым екенін аңғардық және үлкен мәселе екені анықталды. Көбінесе әйелдер қауымы ерлерге қарағанда өздерін осы топқа көбірек жатқызады. Мақаланың негізгі сұрағы идеологияның отбасылық құндылықтарға өз өзгерісін тигізді ме деген сұраққа жауап берушілер оң көзқарасын білдірді және ең негізгі көрінісі конфуциялық ойдың өзгерісіне алып келді деп көрсетті. Жастар бұрындағыдай бірінші некеге тұруды емес, білім алу мен өз-өзін дамытуға бағыттайтын алдыңғы орынғы қояды. Олардың үш құндылықтардан бас тартуы бұрыннан бері қалыптасып кележатқан заңдылықтардың өзгерісіне алып келді [8].

Сауалнама нәтижесіне сәйкес жиырма екі адамның тек бесеуі өздерін «сампо ұрпағы» деп атаған болатын. Әрине бұл «сампо ұрпағын» анықтаудағы жақсы көрсеткіш деп айта алмаймыз. Алайда олардың достарының арасында «сампо ұрпағы» бар деп жауап бергендер көп болған. Бұл осыған дейін зерттеулер нәтижесімен ұқсас келетінін байқауымызға болады [9]. Ал некеге байланысты қойылған жауаптар Корей денсаулық сақтау ассоциациясы нәтижесімен салыстыратын болсақ некеге байланысты қатыстырылып қойылған сұрақтардың нәтижелері сәйкес келмейтінін байқауымызға болады. Ондағы жалпы көрсеткіштер бойынша алынған нәтижелер көбіне бала туу, некеге тұруға қатысты теріс ойда екенін байқалды [7].

Сауалнама «сампо ұрпағы» туралы нақты зерттеу сипаттамасын көрсетеді. Өйткені «сампо ұрпағына» байланысты Кореяда жүргізілген зерттеулер саны көп емес және оны көбінесе елдегі демографиялық дағдарыспен байланыстырылып жасайды. Әрине олардың

бөліп қарастырмағаны қалыпты жағдай болып табылады. Өйткені Кореяда қазіргі таңда демографиялық дағдарыс мәселесі өршіп тұр. Ал бұл зерттеудің нәтижелері демографиялық мәселелерді қарастырмай отбасылық құндылықтар мен жастардың оған қатысты ойларын жинақтап оны жеткізе білуге кездеседі. Дәстүрлі көзқарас деген үлкен ұғым болып табылады. Соның ішінде біреулері үшін конфуцийшілдік ұстанымдар, немесе отбасында қалыптақан дәстүрлер немесе үйленуге байланысты салт-жоралғылар болуы мүмкін. Сондықтанда жауап берушілердің әйелдің рөлін емес, осы нұсқаны тандаудағы себептердің бір болып табылады.

Қорытынды.

Адамзаттың өмір сүру барысы отбасымен тығыз байланысты болып келеді. Әркімнің өзіне атқаруға тиісті рөлі болып, әрқайсысы осы рөлді толықтай атқарып отырды. Осы тұста әйелдердің ұрпақ жалғастыруы оның биологиялық тұрғыдағы ерекшелігі болып есептелді. Уақыт өте келе баланы дүниеге әкелу мәселесі кейінге шегеріліп отырғанын байқауымызға болады. Мақала Кореялық азаматшалалардың баладан бас тартуына не кедергі болғанымен қатар, олардың қабылдаған шешімдері қандай қиынлықтарға алып келгендігі анықталды.

Елде орын алған экономикалық ғажайыптың зардабын қазіргі ұрпақ өкілдеріне өз зардабын алып келуде. Кореяның жаһандану процесіне енуі оның алдыға жылжуына көптен көмегін тигізумен қатар кері әсерлеріде байқалуды. Сондай бір көрініс әйел азаматтарының жаппай білім алуы мен отбасыға деген көзқарасының бұрығыдан салыстырғанда өзгешеленуі.

Конфуцишілдік негізді ұстанатын мемлекет үшін еркектер мен әйелдердің рөлі екітүрлі және әйел азаматтарына қатысты дискриминацияның орын алуын байқаған корей азаматшалары наразылықтарын ашық білдіре бастады. Осылайша сайлауда, білім алуда, жұмысқа орналасу және т.б. салалада оларға басымдылықтар көрсетілді. Түрлі наразылықтар тіпті идеологияға осы мақалада қозғалып отырған тақырыптан көріп отырмыз. «Сампо ұрпағы» бұл өздерін үш құндықтан бас тартатын адамдардың тобына қатыстырылып қолданылатын термин. Бұл мәселенің төңірегін зерттей келе оның тек Оңтүстік Кореяда ғана таралған ұғым екені анықталды, және бұл термин түрлі салалармен тығыз байланыста екендігіне көзіміз жетті. Аталмыш терминнің пайда болуына көп уақыт болмағанымен, бірақ оның қоғам арасында кең таралуы қазіргі таңдағы өзекті мәселе болып табылады.

Сонымен «сампо ұрпағы» бұл отбасындағы құндылықтардың өзгеруіне алып келген бірден бір фактор. Жүргізілген сауалнама арқылы тек оның маңыздылығын ғана емес оның болашаққа тигізетін әсері туралы қарастырылды. Сауалнаманың нәтижелері көрсеткендей «сампо» дәстүрлі ертеден бері сақталып кележатқан көзқарастың түбегейлі өзгерісіне алып келді. Жалпылама айтатын болсақ олар бірдеуден тәселді болғысы келмейді және өмірінің өзіне арнағаны өзімшілдікке деп есептелмейді. Әрине бала туу немесе кездесу міндетті деп айта алмаймыз, алайда барлығы осы жолды тандауы дұрыс шешім деп пайымдауға алып келмейді. Сауалнаманы некеге тұрған және тұрмаған деп бөліп қарастырғанда тақырыптың ашылуы тереңдей түсер еді. Мақала толық түрде өзгерген құндылықтардың әрқайсысын жеке қарастырмағандықтан тек жалпылама сипаттап өтеді. Жүргізілген зерттеу «сампо» тақырыбын отбасылық құндылықтармен байланыстырып, осыдан туындаған мәселені анықтайды.

References:

1. Agrillo, C., & Nelini, C. (2008). *Childfree by choice: a review. Journal of Cultural Geography*, 25(3), 347–363.
2. Yang, H. (2008). *A journey of family law reform in Korea: tradition, equality, and social change. Journal of Korean Law*. 8, 77-94.
3. Seo, S.H. (2017). *Low fertility trend in the Republic of Korea and the problems of its family and demographic policy implementation. Population and Economics*, 3(2): 29–35

4. Janet, A. (1991). *Housewives, breadwinners, mothers, and family heads: the changing family roles of women. Advances in Consumer Research*. 8, 576-579.
5. Kim, K. (2017). *The changing role of employment status in marriage formation among young Korean adults. Demographic research*, 36(5), 145–172.
6. Эм, П.П. (2019). *Республика Корея. Второй демографический переход: особенности и результаты. Азия и Африка сегодня*, 1, 38-45.
7. Park, S.M. (2019, April 12). *60% of unmarried men and women in their twenties "I will not give birth to children, whether married or not". The Donga Ilbo. Retrieved from <http://www.donga.com/news/article/all/20191204/98663652/1>*
8. Kang, S.M. (2019, April 23). *The 'sampo generation' that defines youth discourse rather prevents the possibility of youth. The Hankyoreh. Retrieved from http://m.hani.co.kr/arti/society/society_general/891210.html#cb*
9. Park, H.J. (2012, February 1). *4 out of 10 people in their 20s and 30s "I'm Sampo Generation". The Asia Business Daily. Retrieved from <https://cm.asiae.co.kr/article/2012020107411318635>*
10. Google forms. https://docs.google.com/forms/d/1rjoFvk1KZIDPWia8_Hgmn1ZG0REUYKmuVzdmfDITZwE/edit

XFTAP 04.51.67

<https://doi.org/10.51889/2021-1.1728-8940.31>

А.С. Еламанова¹, К.А. Авсыдыкова¹

*¹ әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Қазақстан*

ЖАС ЖАЛҒЫЗБАСТЫ АНАЛАРДЫ СОЦИОРЕАДАПТАЦИЯЛАУ МӘСЕЛЕЛЕРІ ӘЛЕУМЕТТІК АСПЕКТ РЕТІНДЕ

Аңдатпа

Жалғызбасты жас аналарды социореадаптациялау - өзекті мәселе. Себебі заманауи қоғамда олардың санының көбейе түсуі қоғамды алаңдатып отыр. Оның негізгі факторларын анықтау барысында «ерте жүктілік», «жасөспірім жаста ана болу» түсінігін айқындау арқылы әлеуметтік жетімдіктің алдын алу шаралары қозғалады. Жасөспірім жастағы жүктілік пен ана болу әлеуметтік-мәдени проблемалар аясында қарастырылып, осыдан туатын зардаптар жүйеленіп сараланады.

Мақалада ананың баладан бас тартуының алдын алып, балалар үйлеріндегі әлеуметтік жетімдікке жол бермеу мақсатында шетелдерде қалыптасқан оң тәжірибелерге шолу жасалынады. Қазақстандағы «Ана үйі» жобасы – осы бағыттағы тиімді жобалардың бірегейі болып табылады. Жоба қиын жағдайға тап болған жас аналарды әлеуметтік және психологиялық сүйемелдеуді жүзеге асырады, олардың өздеріне жақын адамдарымен, туыстарымен байланысын қалпына келтіру, психоэмоционалды жағдайын тұрақтандыру, бала алдындағы жауапкершілігін, аналық махаббатын ояту, қалыптастыру, қоршаған ортаға қайта бейімдеу және тағы басқа әлеуметтік бағыттардағы мәселелерді шешуде ауқымды жұмыстар атқаруда.

Түйін сөздер: отбасы құндылықтары, жас ана, ерте жүктілік, әлеуметтік жетімдік, жалғызбасты ана, әлеуметтік бейімдеу, «Ана үйі»